

VANTAA, SILTANIITYNKUJA 1b

LIITO-ORAVASELVITYS 2024

Saara Karjalainen & Marko Vauhkonen
Ympäristösuunnittelu Enviro Oy
20.5.2024

1 JOHDANTO

Vantaan kaupunki on käynnistänyt asemakaavamuutoksen koskien Itä-Hakkilan kaupunginosassa osoitteessa Siltaniitynkuja 1b sijaitsevaa aluetta. Asemakaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa Maahanmuuttoviraston säilöönottoyksikön rakentaminen alueelle.

Senaatti-kiinteistöt tilasi asemakaavamuutosta varten Siltaniitynkuja 1b:n alueen liito-oravaselvityksen Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Inventoinnin maastotyöt on tehnyt biologi, FM Saara Karjalainen. Raportointiin on osallistunut hänen lisäkseen biologi, FM Marko Vauhkonen.

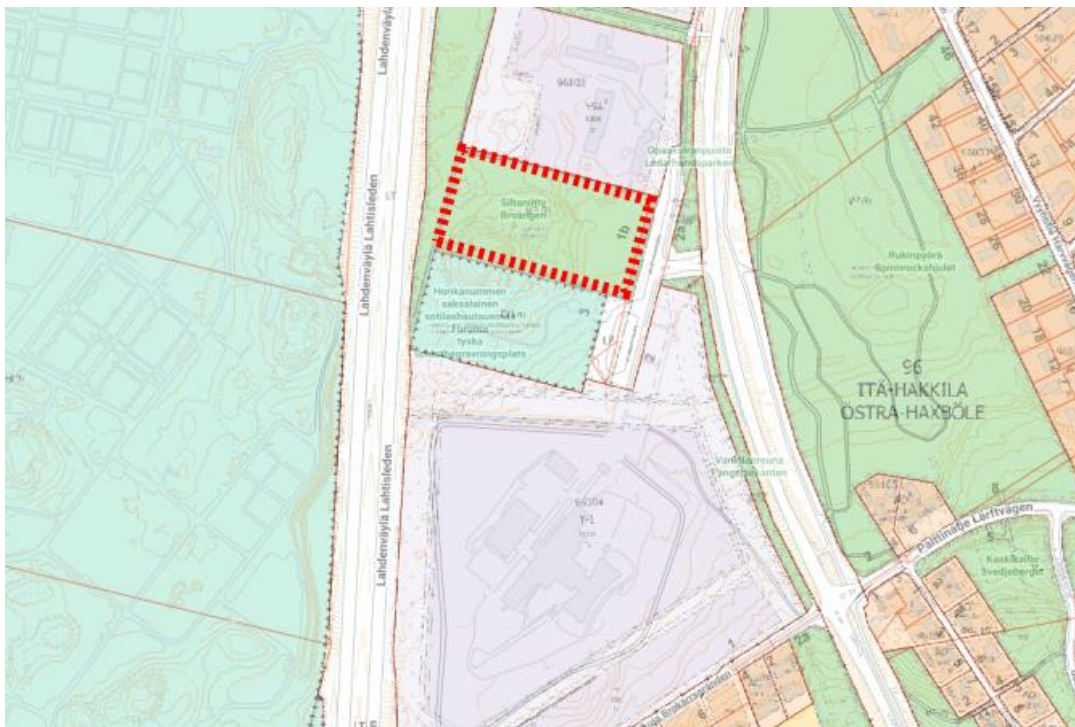
2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Selvitysalue sijaitsee Lahdenväylän ja Lahdentien välissä (kuva 1). Se rajautuu etelässä saksalaiseen sotilashautausmaahan ja pohjoisessa Opaskoirakouluun. Selvitysalueen pinta-ala on noin 1,9 hehtaaria.

Selvitysalueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa aiempia havaintoja liito-oravasta. Suomen Lajitietokeskuksen havaintoaineisto tarkistettiin 26.4.2024.

Kevään 2024 maastoinventointi tehtiin ympäristöhallinnon julkaisemien ohjeiden (Nieminen & Ahola 2017, Sierla ym. 2004) mukaisesti 30.4.2024, jolloin maasto oli lumeton. Selvitysalue käveltiin kattavasti läpi ja liito-oravan jätöksiä etsittiin sopivien pesä-, suoja- ja ruokailupuiden tyviltä. Näitä ovat mm. kolopuut ja kookkaat kuuset sekä lehtipuut, etenkin haavat ja lepät.

Liito-oravan jätösten löytöpaikat paikannetaan ja tallennetaan paikkatietona puhelimen karttasovellukseen (GPS). Papanapuista merkitään muistiin seuraavat tiedot: puulaji ja puun arvioitu läpimitta rinnan korkeudelta, arvio jätösten määrästä (muutamia, kymmeniä, satoja papanoita tai tarkempi määrä) sekä mahdolliset liito-oravalle sopivat kolot ja risupesät.



Kuva 1. Selvitysalueen sijainti ja raja. Lähde: Senaatti-kiinteistöt.

Liito-oravaselvityksessä käytettyjä termejä

- ♦ **Papanapuu** (liito-oravan käyttämä puu) = puu, jonka tyveltä on löytynyt liito-oravan uloste-papanoita.
- ♦ **Pesäpuu** = papanalöytöjen avulla liito-oravan käyttämäksi varmistunut puu, jossa on liito-oravan pesäpaikaksi sopiva kolo tai risupesä. Liito-orava voi käyttää pesäpuuta lepäämiseen tai lisääntymiseen.
- ♦ **Kolopuu** = puu, jossa on liito-oravan pesäpaikaksi soveltuva kolo (ei papanoita).
- ♦ **Ydinalue** = kartoituksessa tunnistettu papanapuiden tai pesäpuiden lähiympäristö. Esimerkiksi Espoossa on ollut tavoitteena vähintään hehtaarin alue, jossa naaras selviää talven yli ja pystyy lisääntymään keväällä. Ydinalueella suojelutoimet ovat tiukempia kuin muualla.
- ♦ **Lisääntymis- ja levähdyspaikka** = pesäpuu suojapuustoineen. Lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiseen tai hävittämiseen tarvitaan ELY-keskuksen poikkeamislupa.
- ♦ **Elinalue** (elinympäristö) = metsäalue, josta on löytynyt liito-oravan jätöksiä ja jonka puusto tarjoaa ravintoa ja suojaa liito-oravalle. Elinalueet voivat ympäröidä ydinaluetta tai sijaitsevat muualla, jos ydinaluetta ei voitu havaintojen perusteella rajata.
- ♦ **Soveltuva metsä** = metsä, jossa on liito-oravalle sopivaa puustoa (mm. kookkaita kuusia ja haapoja), mutta josta ei ole löytynyt liito-oravan jätöksiä.
- ♦ **Kulkuyhteys** = liito-oravan kulkureitiksi sopiva yhteys elinalueelta toiselle.

Liito-oravan asuttamat metsiköt (elinalueet, mahdolliset ydinalueet) rajataan jätöshavaintojen sekä puuston koostumuksen ja rakenteen perusteella kartalle. Näistä metsiköistä etsitään liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (kolopuut tai risupesät lähiympäristöineen), jotka paikannetaan ja rajataan kartalle. Lisäksi tarkastellaan liito-oravan käyttämiä tai lajille mahdollisia puustoisia kulkuyhteyksiä ympäröiville metsäalueille tai lähiympäristön muille liito-oravareviireille.

3 TULOKSET

Selvitysalueelta ei löydetty liito-oravan papanoita tai muita merkkejä lajin esiintymisestä.

Alueen pohjoisreunalla, kiinteistörajan tuntumassa, on pienellä alalla liito-oravalle sopivaa puustoa: kookasta haapaa, nuoria kuusia suojapuina sekä lähetyvillä myös ravinnoksi kelpaavaa nuorta lehtipuustoa. Kookkaimmista haavoista ainakin yhdessä oli kolo.

Selvitysalue on suurelta osin tuoretta ja kuivaa kangasmetsää (kuva 2). Pääpuusto on varttunutta mäntyä, jonka seassa kasvaa jonkin verran kuusta ja koivua sekä nuorta pihlajaa. Selvitysalueen eteläreunalla kasvaa varttunutta kuusta ryhmänä ja rivissä.



Kuva 2. Näkymä selvitysalueen pohjoisreunalta keväällä 2024. Valokuva © Saara Karjalainen.

Liito-oravalle soveltuvat puustoiset kulkuyhteydet selvitysalueelle ovat heikot. Lännen suunnasta liito-orava voisi levittäytyä tunnetuilta elinalueiltaan, mutta Lahdenväylän ylitys on haastava (Lammi ym. 2023). Lahdenväylän ylitys ei vaikuta ainakaan selvitysalueen kohdalta mahdolliselta, koska moottoritien varrella puusto on nuorta ja matalaa. Idästä päin Lahdentien ylitys voisi olla kadunvarsipuiden avulla mahdollista, mutta myös Lahdentien itäreunalla puusto on matalaa ja mäntyvaltaista, liito-oravalle epätyypillistä ja kulkuyhteytenä haastavaa. Pohjoiseen ja etelään kulkuyhteys voisi olla mahdollinen Lahdenväylän varren nuorehkoa puustoa pitkin.

4 JOHTOPÄÄTÖS

Vuoden 2024 inventointitulosten perusteella Siltaniitynkuja 1b:n alueella ei ole liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, lajin ydin- tai elinalueita eikä liito-oravalle tärkeitä puustoisia kulkuyhteysreittejä.

Alueen rakentaminen ei käytössä olevien tietojen perusteella hävitä tai heikennä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tai vaikuta muilla tavoin epädullisesti lajin elinympäristöihin, elinmahdollisuuksiin tai kulkuyhteyksiin. Asemakaavamuutokselle ei näin ollen ole luonnonsuojelulain 78 § 2 mom:n säädöksestä johtuvaa estettä.

5 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

- Hanski, I. K. 2016: Liito-orava. Biologia ja käyttäytyminen. – Metsäkustannus Oy. 93 s.
- Lammi, E., Routasuo, P. & Vauhkonen, M. 2023: Liito-oravan levinneisyys Helsingissä 2022–2023. – Kaupunkiympäristön julkaisuja 2023:8. 71s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korj. p. – Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023:1–374.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.